

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Педагогічний факультет

ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ
Дошкільна освіта
(МАГІСТР)

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створений на базі Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника.

Івано-Франківський державний педагогічний інститут імені Василя Стефаника створений у 1950 році на базі Станіславського учительського інституту, заснованого у 1940 році, а в 1971 році йому присвоїли ім'я видатного українського письменника Василя Стефаника. Указом Президента України від 26 серпня 1992 року Державний педагогічний інститут був перейменований на Прикарпатський університет імені Василя Стефаника, а у 2005 р. йому надано статус національного (Указ Президента України від 28 серпня 2004 року № 958; наказ МОН від 13 вересня 2004 року № 718). Університет відноситься до Міністерства освіти і науки України та є закладом державної форми власності.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» свою діяльність здійснює відповідно до вимог Конституції України, Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Програми «Освіта – XXI століття» та інших законів, нормативних документів МОН України та Статуту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Головними завданнями університету є: здійснення освітньої, навчальної, методичної, наукової, виховної і культурної діяльності; забезпечення умов для володіння системою знань про людину, природу і суспільство; забезпечення можливостей набуття студентами знань у певній галузі і підготовка їх до професійної діяльності; проведення наукових досліджень як основи підготовки майбутніх фахівців та науково-технічного і культурного розвитку держави; підготовка молоді до самостійної педагогічної, наукової або виробничої діяльності; довузівська підготовка абітурієнтів та підготовка і підвищення кваліфікації фахівців; розвиток міжнародного співробітництва.

Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» IV рівня акредитації – один із престижних та авторитетних навчальних закладів України, де поєднуються кращі національно-історичні, культурні традиції українського народу з європейським стилем навчання на засадах Болонського процесу, член Євразійської асоціації університетів, Європейської асоціації університетів, Консорціуму Варшавського та українських університетів, Консорціуму університетів балтійського регіону та України.

Організаційна структура, види діяльності університету відповідають його Статуту і Концепції діяльності. Освітні послуги університет надає згідно з ліцензією Міністерства освіти і науки України. Університет готує фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодший спеціаліст, бакалавр, магістр за денною та заочною формами навчання.

Рішенням ДАК від 2 липня 2009 р. (протокол № 79) університет визнано акредитованим за статусом вищого навчального закладу IV рівня

(сертифікат про акредитацію РД-IV № 098032, дійсний до 1 липня 2019 р.).

Для забезпечення досліджень проблем українознавства в університеті відкрито Інститут українознавства, Науковий центр досліджень українського національно-визвольного руху ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. З метою вивчення інтеграційних процесів України в Європу створено Прикарпатський центр політичних та євроінтеграційних досліджень. Дослідження туристичних, рекреаційних і курортних проблем здійснює Навчально-науковий центр туристично-краєзнавчих досліджень імені Миколи Шкрібляка. В напрямку фундаментальних досліджень працюють Фізико-хімічний інститут та Спільна науково-дослідна лабораторія «Фізики магнітних плівок» Інституту металофізики імені Г.В. Курдюмова НАН України та ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яку визнано національним надбанням України.

В університеті працювали чи працюють творчі колективи, які мають звання народних: ансамблі – вокально-хореографічний «Верховинка», вокально-інструментальний «Усмішка», вокальні – «Гуцулочки» та «Росинка», симфонічний оркестр та хореографічний ансамбль «Буковель». Діяли чи діють творчі колективи: чоловічий вокальний ансамбль, жіночий камерний хор, чоловіча хорова капела «Явір», змішаний хор, ансамбль бандуристок та ін.

Спортивну славу України на міжнародних змаганнях примножували студенти: Д. Згоба – ЗМС, золота та срібна призерка Етапу кубка світу зі спортивної гімнастики, бронзова призерка Етапу кубка світу зі спортивної гімнастики; золота призерка 24 Всесвітньої Універсиади зі спортивної гімнастики; М. Квятковська – МСМК, золота призерка VIII літньої Універсиади України з вільної боротьби, золота призерка чемпіонату Європи з вільної боротьби; І. Харів – МС, золота призерка Чемпіонату України серед юніорів з вільної боротьби; срібна призерка Чемпіонату Європи з вільної боротьби; Н. Троценко – МС, золотий призер VIII літньої Універсиади України з важкої атлетики, золотий призер Кубку України з важкої атлетики; срібний призер Чемпіонату Європи з важкої атлетики; чемпіонка Чемпіонату світу з важкої атлетики; Я. Завялова – МС, золота призерка Чемпіонату України з боксу серед жінок, бронзова призерка Чемпіонату Європи з боксу серед жінок; В. Рій – МСМК, золотий призер Чемпіонату світу серед учасників з вадами слуху з футболу; І. Гребинський та Р. Бочкур – МСМК, чемпіони Всесвітньої Універсиади з футболу. Серед студентів університету – 1 заслужений майстер спорту, 4 майстри спорту міжнародного класу, 17 майстрів спорту, 22 кандидати в майстри спорту. В числі випускників університету бронзовий призер Олімпійських ігор у Сіднеї 2000 р., майстер спорту міжнародного класу з боксу Андрій Федчук, учасники олімпійських ігор в Афінах, майстри спорту міжнародного класу Тетяна Ляхович, Сервін Сулейманов, Віктор Поляков. Успішно виступає у Вищій лізі жіноча волейбольна команда «Університет».

До послуг спортсменів і студентів університету стадіон, чотири спортивних зали, спортивно-оздоровчий комплекс «Смерічка» (с.

Микуличин, 300 місць), лижна база (сmt. Ворохта, 50 місць), що розміщені у мальовничих місцях Карпат. Тут здійснюються спортивні збори, навчальні заняття, а також відпочинок студентів і викладачів. У літній період комплекс приймає на відпочинок і оздоровлення дітей і підлітків.

Факультети, навчально-наукові інститути і кафедри університету підтримують зв'язки з Національною академією наук України, Західним науковим центром, Київським, Львівським, Харківським, Ужгородським, Чернівецьким та іншими університетами і вищими навчальними закладами України. Університет підтримує зв'язки з багатьма закордонними науковими та навчальними закладами Австрії, Білорусії, Іспанії, Італії, Канади, Китаю, Куби, Литви, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Росії, Румунії, Словенії, США, Туреччини, Франції, Чехії. Щорічно понад 100 викладачів, аспірантів та студентів університету проходять наукове стажування, підвищують кваліфікацію в університетських наукових центрах інших країн.

У планах університету – відкриття нових напрямів підготовки аспірантів і докторантів, спеціалізованих рад для захисту кандидатських і докторських дисертацій. Проводиться робота щодо започаткування навчання в аспірантурі з іноземних мов, релігієзнавства, біохімії, фізичного виховання і спорту, електроніки, економіки.

Концепцією розвитку університету на перспективу передбачено розвиток навчально-методичної бази, будівництво студентського гуртожитку та житлового будинку для викладачів. Проводиться підготовча робота по виготовленню технічної документації для спорудження нового приміщення наукової бібліотеки. Спільно з Республікою Польща планується будівництво Центру для проведення спільних зустрічей української та польської студентської молоді (с. Микуличин на базі спортивно-оздоровчого комплексу «Смерічка»).

Належну фахову допомогу та координацію зусиль колективу університету у розробці перспектив розвитку надає Наглядова рада Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яка сформована з числа провідних вчених України, політичних, громадських і культурних діячів. Наглядову раду очолює заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості України І.Б. Прокопів.

З метою підвищення статусу науково-педагогічних працівників та відзначення особливих заслуг у розвитку освіти, науки і культури в університеті запроваджено систему присвоєння звань «Почесний доктор» (більше 40 осіб) та «Почесний професор» (більше 20 осіб). Серед відзначених: Юхновський І.Р. – Герой України, академік НАН України, голова Українського інституту Національної пам'яті; Кремень В.Г. – Президент АПН України, академік НАН України; Яцків Я.С. – директор головної астрономічної обсерваторії НАН України, академік НАН України; Павличко Д.В. – громадсько-політичний діяч, поет, голова Української координаційної ради; Бродин М.С. – Почесний директор Інституту фізики НАН України; Леонід Рудницький, Богдан Гаврилишин, Стефан Козак та ін.

За період діяльності університетом підготовлено понад 100 тис. фахівців, які працюють в різних галузях господарства як України та інших країн.

Орієнтований на європейські стандарти освіти, університет має у своєму складі розширену систему структурних підрозділів, які забезпечують навчально-виховну роботу: 11 факультетів – факультет іноземних мов, філософський факультет, факультет математики та інформатики, економічний факультет, фізико-технічний факультет, факультет фізичного виховання та спорту, педагогічний факультет, факультет філології, факультет історії, політології і міжнародних відносин, факультет природничих наук, факультет туризму; 4 інститути – навчально-науковий юридичний інститут, навчально-науковий інститут мистецтв, Коломийський навчально-науковий інститут (м. Коломия), інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки, 1 коледж – Івано-Франківський коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 85 кафедр, на яких працюють 135 докторів наук, професорів, 629 кандидатів наук, доцентів.

Згідно з вимогами закону України «Про вищу освіту», відповідно до наявної ліцензії серії АЕ № 636113 від 01.04.2015 р. та Акту узгодження від 06.07.2016 університет пропонує такі програми підготовки: за 14 спеціальностями ступеня молодшого спеціаліста; за 241 освітньою програмою ступеня бакалавра; за 63 освітніми програмами ступеня магістра, а також забезпечує перепідготовку за базовими акредитованими спеціальностями.

Загальна характеристика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Керівник ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (ректор) – Цепенда Ігор Євгенович, доктор політичних наук, професор.

Підготовку фахівців зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» здійснює кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти. Серед науково-педагогічних працівників кафедри 2 докторів наук, професорів, 1 асистент, 1 кандидат педагогічних наук, викладач, 11 доцентів, які мають понад 10 років науково-педагогічного стажу у ЗВО III–IV рівня акредитації та є визнаними фахівцями у галузі.

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
м. Івано-Франківськ, вул. С.Бандери 1 (каб. 302)

Викладацький склад:

1. Лисенко Неллі Василівна
2. Недільський Степан Андрійович
3. Потапчук Тетяна Володимирівна
4. Кирста Наталія Романівна
5. Мацук Людмила Олександрівна
6. Чупахіна Світлана Василівна
7. Круль Лариса Миколаївна
8. Борин Галина Василівна
9. Лазарович Надія Богданівна
10. Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна
11. Скоморовська Ірина Анатоліївна
12. Кравець Надія Степанівна

13. Матішак Маріанна Василівна
14. Захарасевич Наталія Володимирівна
15. Незамай Мар'яна Ігорівна

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У навчальному процесі використовуються різні методи та форми навчання студентів: вступні, тематичні та підсумкові лекції, лекції-практикуми, лекції-диспути, практичні, семінарські і лабораторні заняття, діалоги, тренінги, ділові ігри, конференції, колективні, індивідуальні та групові консультації, а також різноманітні види поточного та підсумкового контролю знань.

Основними формами організації навчального процесу є: навчальні заняття, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

• **Навчальні заняття.**

До основних видів навчальних занять відносяться: лекції, семінарські, практичні, індивідуальні заняття, консультації.

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує обговорення студентами питань з попередньо визначених робочою навчальною програмою тем. Семінарські заняття проводяться у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів, доповідей, дискусій.

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні заняття проводяться, як правило, у поза навчальний час за окремим графіком.

Консультація проводиться з метою отримання студентом відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та для пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультації проводяться протягом семестру та перед контрольними заходами.

• **Самостійна робота студентів.**

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота з навчальної дисципліни для студентів може включати різні форми, які визначаються робочою навчальною програмою, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни, зокрема: опрацювання теоретичних засад прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного

опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до семінарських, практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; розв'язання і письмове оформлення практичних, методичних, термінологічних, тестових завдань; виконання індивідуальних завдань (написання реферату за заданою проблематикою; підготовка анотації наукової статті; написання курсової роботи; написання дипломної роботи) тощо.

- **Практична підготовка.**

Практична підготовка студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів і здійснюється на оснащених відповідним чином базах практики, а також підприємствах, організаціях та установах різних галузей економіки.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці в галузі майбутньої професії, формування та поглиблення, на базі одержаних знань професійних умінь і навичок, здатності прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах.

- **Контрольні заходи.**

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в навчальному процесі та забезпечують визначення рівня досягнення завдань навчання і дозволяють коригувати, за необхідності, хід навчального процесу. Видами контролю є: поточний, модульний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється в формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях, експрес-контролю, виконання домашніх завдань, перевірки виконання самостійної роботи студентів тощо.

Модульний контроль виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий контроль здійснюється в формі семестрового контролю та державної атестації студентів.

Семестровий контроль охоплює семестровий екзамен або диференційований залік і є формою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни.

Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмового матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з визначеної дисципліни і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, тематичних рефератів тощо.

Державна атестація студентів студента здійснюється державною екзаменаційною комісією після завершення навчання на певному кваліфікаційному рівні і з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки до вимог освітньої (кваліфікаційної) характеристики. Форми та порядок проведення державної атестації визначається навчальним планом

підготовки та локальними документами дирекції та кафедр.

Контроль успішності студентів здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відповідно до видів контролю набутих студентом знань та вмінь, 100-бальна шкала передбачає врахування поточних оцінок, підсумкових балів, балів за контрольну роботу, балів за індивідуальну роботу, а також екзаменаційних балів.

• **Поточний контроль знань** студентів під час проведення семінарських (практичних) занять здійснюється в аудиторії, в години, відведені для семінарських (практичних) занять згідно розкладу. Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських (практичних) занять зводяться до того, щоб: виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи; стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських (практичних) занять може відбуватись в наступних формах: детальний усний аналіз поставлених питань; вибіркоче усне опитування «з місця»; дискусійне обговорення питань; індивідуальне розв'язування практичних завдань, творчих, проблемних запитань чи завдань; фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.; письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо. Викладач в процесі проведення семінарських (практичних) занять повинен поєднувати різні форми контролю, забезпечуючи опитування більшої кількості студентів, активізації уваги студентської аудиторії.

Результати контролю знань студентів на семінарських (практичних) заняттях оцінюються в національній шкалі (2, 3, 4, 5) і заносяться до журналу

обліку роботи академгрупи.

Оцінка 5 «відмінно» ставиться, якщо студент вільно володіє навчальним матеріалом, основними ідеями, концепціями, теоріями, ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної та зарубіжної науки, знає спеціальну термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історії становлення науки, логічно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань. Опрацював джерельну базу. Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Виявив глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці, володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. Відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати. Має синтетичне мислення (тобто вміння бачити зв'язки і тенденції, які безпосередньо не спостерігаються); дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; пояснення того, чому події склалися саме так, а не інакше; вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумувати ризикованість; терпимо ставитись до своїх та чужих помилок.

Оцінка 4 «добре» ставиться, якщо студент має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає основні ідеї, концепції, теорії, досягнення фахової науки, виявляє розуміння духовних, соціокультурних процесів; визначає причини, сутність, наслідки та значення духовних, соціальних явищ та процесів, зв'язки між ними; робить аргументовані висновки; характеризує ці явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; вміє виявляти суперечності в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп й окремих осіб, їх роль в соціокультурному процесі, тенденції та напрями соціокультурного розвитку; оцінювати різні версії й думки про людину і світ; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці педагогічних явищ, процесів; виявляє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій; вміє аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг фактів, простежуючи зв'язки і тенденції. Проте, наявні незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї-двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності: писемне мовлення добре.

Оцінка 3 «задовільно» ставиться, якщо студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та

висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання.

Оцінка 2 «незадовільно» ставиться, якщо студент не вміє орієнтуватися в матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки, допускається велика кількість помилок у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, студент не володіє навичками порівняння, аналізування, синтезування, структурування і т. д.

• Виконання **модульних контрольних робіт (МКР)** здійснюється по завершенню вивчення навчального матеріалу даного модуля.

Критерії оцінки завдання модульної контрольної роботи, виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за його виконання:

- всі бали передбачені для відповідного завдання (*відмінно*) ставляться в тому разі, коли: відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

- 2/3 балів передбачених для відповідного завдання (*добре*) ставиться в тому разі, коли: відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; студент має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 недоліки.

- 1/2 балів передбачених для відповідного завдання (*задовільно*) ставиться в тому разі, коли: студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; допускає 5-6 недоліків.

- від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах (*незадовільно*) ставиться в тому разі, коли: студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.

- 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. У випадку неявки студента на повторне написання модульної контрольної роботи, за неї йому виставляється 0 балів.

• Контроль **індивідуальної роботи** може відбуватися під час семінарських (практичних) занять, а також в поза навчальний час та оцінюється максимально в 5 балів. Основне завдання контролю: стимулювання самостійної роботи студентів протягом семестру, підвищення

мотивації студентів до набуття знань та вмінь. Перелік індивідуальних (індивідуально-дослідних завдань) розробляється керівниками курсів із залученням викладачів, що ведуть семінарські заняття, та затверджуються на засіданні кафедри. Вони можуть включати: письмове обґрунтоване виконання практичних завдань, задач; складення списку бібліографічних джерел по заданій проблемі; формування схем, таблиць до відповідної теми; реферування наукових статей; аналіз судової практики з відповідних питань; анотація наукових поглядів по заданій проблемі; конспектування хрестоматійних джерел; аналіз нормативного регулювання (законів, підзаконних, відомчих актів) певного виду відносин та ін.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену чи заліку і є формою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Основна мета підсумкового семестрового контролю – встановлення сукупного змісту знань студентів за обсягом, якістю, глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності з рахуванням всіх видів навчальних робіт. Екзамен оцінюється від 1 до 50 балів. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

РОЗДІЛ 3.

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» здійснюється відповідно до навчальних планів, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України та внутрішніми документами ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Організація та навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» відбувається згідно з «Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», «Положенням про кредитно-трансферну систему навчання», «Галузевого державного стандарту вищої освіти», «Положенням про європейську кредитно-трансферну систему організації навчального процесу в університеті», «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», «Положенням про організацію та проведення практики», «Положенням про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти», «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів», і здійснюється на основі нових концепцій із застосуванням науково-методичних досягнень і передової психолого-педагогічної практики.

Система планування навчально-виховного процесу зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» здійснюється згідно з нормативною навчальною документацією: освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціальності, освітньо-професійних програм, навчального плану, навчальних програм дисциплін, робочих навчальних програм. На сьогоднішній день розроблено всі навчальні та робочі навчальні програми дисциплін. Програми нормативних дисциплін відповідають стандартам вищої освіти та Освітній

програмі підготовки магістрів, програмам дисциплін варіативного циклу, розроблених професорсько-викладацьким складом університету.

Чітку систему організації навчання фахівців освітнього рівня «магістр» забезпечує графік навчального процесу університету та факультету, а також робочі плани зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта», які затверджуються кожного навчального року як для денної, так і заочної форм навчання.

Іншим документом, що регулює освітній процес, є розклад занять. При складанні розкладу деканат враховує динаміку працездатності студентів упродовж дня і тижня, рівномірно чергує різні види та форми занять, робить розклад стабільним. Такий підхід до складання розкладу дозволяє певною мірою забезпечити виконання дидактичних вимог щодо організації аудиторних занять і самостійної роботи студентів, підвищити рівень ефективності освітнього процесу.

Якість виконання індивідуальних планів роботи викладачами є належною; повнота виконання робочих планів і програм регламентується розкладом занять, контролюється завідувачем кафедри, деканом факультету та його заступником. Дані питання є предметом обговорення на засіданнях кафедри, науково-методичної комісії та радах факультету.

Навчально-методичну роботу, спрямовану на методичне забезпечення лабораторно-практичних робіт, курсового проектування, самостійної роботи студентів, розробку і застосування прикладних комп'ютерних програм на напрямі підготовки (спеціальності) забезпечують Навчально-методична рада Педагогічного факультету і Навчально-методичні секції кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

З кожної дисципліни навчального плану розроблено навчально-методичні комплекси, які становлять основу для якісної підготовки фахівців і відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. До пакету навчально-методичного комплексу входять навчальні та робочі програми, тексти лекцій, плани практичних і лабораторних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів, питання для самоконтролю, підсумкові тестові завдання, питання до заліків, програми екзаменів, ректорські контрольні роботи, комплексні контрольні роботи (для нормативних дисциплін), програма підсумкової атестації тощо. При вивченні кожної із дисциплін застосовуються сучасні та інноваційні технології навчання, комп'ютерні програми тощо.

«Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» передбачено, що система оцінювання знань студентів з кожної навчальної дисципліни включає в себе поточний, модульний та семестровий контроль знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять за допомогою оцінювання усних відповідей, письмових (самостійних) робіт та виконаних на комп'ютері завдань і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та їхнього рівня підготовки до виконання конкретної роботи.

Модульний контроль (сума балів за окремий змістовий модуль)

проводиться (виставляється) на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал. Форми модульного контролю та система оцінювання рівня знань та вмінь студентів визначаються кафедрою та відображаються у робочій навчальній програмі дисципліни.

Семестровий контроль здійснюється у формі екзамену або заліку. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та залікової роботи. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни та силабусах навчальних дисциплін.

Шкала оцінювання успішності з навчальної дисципліни, вивчення якої завершується заліком

Університетська	Національна	Шкала ЄКТС
90 – 100	зараховано	A
80 – 89		B
70 – 79		C
60 – 69		D
50 – 59		E
26 – 49	не зараховано	FX
1 – 25		F

Підсумковий семестровий контроль у формі екзамену проводиться у формі виконання письмових екзаменаційних завдань або тестових завдань в системі дистанційного навчання і контролю знань. На екзамен виносяться питання програми навчальної дисципліни, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання, застосувати їх для вирішення практичних завдань. Оцінки виставляються в університетській шкалі та в національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2).

Шкала оцінювання успішності з навчальної дисципліни, вивчення якої завершується екзаменом

Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90 – 100	5	відмінно	A
80 – 89	4	добре	B
70 – 79			C
60 – 69	3	задовільно	D
50 – 59			E
26 – 49	2	незадовільно	FX
1 – 25			F

Контроль знань, умінь і навичок студентів за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта» зі спеціальності 012 Дошкільна освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться на рівні: викладач – кафедра – деканат Педагогічного факультету – ректорат ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Концепція практичної підготовки студентів як важливої складової фахової підготовки в університеті ґрунтується на забезпеченні у освітньому процесі тісного зв'язку між теоретичною та практичною компонентами і спрямована на досягнення таких головних цілей:

- поглиблення та закріплення теоретичних знань, відпрацювання навичок і вмінь застосування фахових знань у конкретних педагогічних умовах;
- здійснення поетапного формування ділової компетенції студентів відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики фахівця;
- сприяння формуванню особистості фахівця, патріота своєї держави, що керується загальнолюдськими цінностями;
- створення умов для здійснення студентами дослідницької діяльності;
- надання можливості студентам за час проходження практики проявити свої фахові якості й отримати пропозицію подальшого працевлаштування.

Порядок проведення практики регламентується розробленими випусковою кафедрою теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти програмами для проходження усіх видів практик. У програмах практики визначено мету, порядок організації, проведення та підведення підсумків практичної підготовки студентів. Практичне навчання студентів має створити умови для швидкої адаптації майбутнього випускника до практичної роботи. В процесі проходження практики студенти здійснюють збір матеріалів для виконання звіту про практику. Методичні рекомендації з проведення практики, які розроблені кафедрою, є основою для формування студентами звітів та належного їх виконання.

Організація практики та контроль за її проведенням покладається на завідувача відділу виробничої (педагогічної) практики, завідувача випускової кафедри, факультетського керівника практики, керівництво базами практики.

Базами для проходження майбутніми фахівцями виробничої (педагогічної) практики є навчально-реабілітаційний центр, заклади дошкільної і загальної середньої освіти м. Івано-Франківська та областей України, виробничої (асистентської) та науково-дослідної практик – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», що засвідчують укладені угоди. Терміни проведення практики визначаються навчальним планом за напрямом підготовки 012 «Дошкільна освіта».

Важливе значення для професійної підготовки фахівців має цілеспрямована науково-дослідна робота. Задля вироблення у студентів дослідницьких умінь, а також з метою узагальнення, систематизації, поглиблення знань із фахових дисциплін навчальним планом передбачено підготовку, написання та захист студентами магістерської роботи. Керують

виконанням магістерської роботи провідні викладачі випускової кафедри. Професорсько-викладацьким складом випускової кафедри розроблено методичне забезпечення державної атестації студентів.

4.1. Відомості про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін

Система планування навчально-виховного процесу зі спеціальності здійснюється згідно з нормативною навчальною документацією: освітньо-кваліфікаційною характеристикою спеціальності, освітньо-професійними програмами, навчальним планом, навчальними програмами дисциплін, робочими навчальними програмами. На сьогоднішній день розроблено всі навчальні та робочі навчальні програми дисциплін. Програми нормативних дисциплін відповідають стандартам вищої освіти та Освітній програмі підготовки магістрів, дисциплінам варіативного циклу, розробленими професорсько-викладацьким складом університету. Всі вони пристосовані до особливостей і потреб регіону.

Організація освітнього процесу здійснюється згідно з графіком навчального процесу та розкладу занять, які своєчасно розробляються на основі навчального плану.

Контроль за навчально-виховним процесом здійснюється з боку завідувача кафедри, деканату педагогічного факультету, які здійснюють і рубіжні підсумки виконання індивідуальних, робочих планів та досягнутих успіхів за семестрову заліково-екзаменаційну сесію.

Якість виконання індивідуальних планів роботи викладачами є належною; повнота виконання робочих планів і програм регламентується електронним розкладом занять, контролюється завідувачем кафедри, деканом факультету та його заступниками. Дані питання є предметом обговорення на засіданнях кафедри, науково-методичної ради та ради факультету.

При вивченні кожної із дисциплін застосовуються сучасні технології навчання, комп'ютерні програми тощо.

Методичне забезпечення навчального процесу відповідає вимогам, про що свідчить повна забезпеченість підручниками, навчальними і методичними посібниками українською мовою.

На кафедрі наявні розроблені методичні рекомендації для самостійної роботи студентів, а також контрольні завдання з освітніх компонентів. Для поточного контролю якості знань розроблено систему контрольних робіт, тестових завдань, які використовуються під час проведення атестаційних контрольних робіт кожного навчального семестру.

Для проведення навчальних практик з фахових методик, виробничих практик також розроблено методичні вказівки і рекомендації. До написання курсових робіт розроблено методичні рекомендації.

Викладачами кафедри підготовлено та розроблено інтерактивні методичні комплекси з основних навчальних дисциплін, які, згідно з сучасними вимогами, подаються студенту у формі інтернет-сторінки у віртуальній бібліотеці університету або на сайті кафедри.

Підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» здійснюється відповідно до навчальних планів, регламентується нормативними документами

Міністерства освіти і науки України та внутрішніми документами ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», затвердженого наказом ректора університету № 572-С від 25 жовтня 2010 р., включає в себе поточний та семестровий контроль знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять за допомогою оцінювання усних відповідей, письмових (самостійних) робіт та виконаних на комп'ютері завдань і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та їхнього рівня підготовки до виконання конкретної роботи.

Семестровий контроль здійснюється у формі екзамену або заліку. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та залікової роботи. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах і силабусах дисципліни.

Шкала оцінювання успішності з навчальної дисципліни, вивчення якої завершується заліком

Університетська	Національна	Шкала ЄКТС
90 – 100	зараховано	A
80 – 89		B
70 – 79		C
60 – 69		D
50 – 59		E
26 – 49	не зараховано	FX
1 – 25		F

Підсумковий семестровий контроль у формі екзамену проводиться у формі виконання письмових екзаменаційних завдань або тестових завдань в системі дистанційного навчання і контролю знань. На екзамен виносяться такі питання навчальної дисципліни, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання, застосувати їх для вирішення практичних завдань. Оцінки виставляються в університетській шкалі та в національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2).

Шкала оцінювання успішності з навчальної дисципліни, вивчення якої завершується екзаменом

Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90 – 100	5	відмінно	A
80 – 89	4	добре	B
70 – 79			C
60 – 69	3	задовільно	D
50 – 59			E
26 – 49	2	незадовільно	FX

Навчально-методичну роботу, направлену на методичне забезпечення практичних робіт, курсового проектування, самостійної роботи студентів, забезпечує науково-методична рада Педагогічного факультету (голова – доц. Кондур О.С.)

Навчально-методичне забезпечення спеціальності 012 «Дошкільна освіта» становить основу для якісної підготовки фахівців і складається із наступних компонентів: Освітня програма; навчальний план; робочий навчальний план; програми навчальних дисциплін; робочі програми навчальних дисциплін; силабуси навчальних дисциплін; наскрізна та робочі програми практик; програми державних екзаменів; засоби діагностики якості вищої освіти; методичні вказівки і тематика курсових робіт (проектів); методична документація для організації самостійної роботи студентів з дисциплін навчального плану.

4.2. Інформація про забезпечення програмами і базами для проходження практики

Професійно-педагогічна підготовка майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, як складний і багатогранний процес, здійснюється упродовж усього періоду навчання здобувачів освіти у закладах вищої освіти (ЗВО). Згідно із Законом України «Про вищу освіту» практика у підготовці фахівців займає одне з провідних місць у навчальних планах та виступає органічною складовою єдиного освітнього процесу, психолого-педагогічної і методичної підготовки майбутнього педагога, передбачає безперервність, послідовність її проведення при одержанні достатніх практичних знань і умінь для відповідного освітнього рівня ОР «Магістр».

Практична підготовка майбутніх педагогів у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» здійснюється на основі Закону України «Про вищу освіту», наказу МОН України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 8 квітня 1993 року № 93, Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (затверджено наказом Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161), Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», затвердженого Вченою Радою університету, протокол № 3 від 26.03.2013 р., № 805 від 27.11. 2019 р., навчального плану за напрямом підготовки 012 «Дошкільна освіта», наказів ректора університету та інших нормативних документів.

Найважливішими *завданнями практики є:*

- ознайомлення здобувачів із системою освітньої роботи у закладах дошкільної освіти, ЗДО санаторного типу, ЗШС;
- встановлення та поглиблення зв'язку між теоретичними знаннями здобувачів із реальним освітнім процесом, формування умінь використовувати знання у процесі розв'язання конкретних навчально-виховних, оздоровчо-профілактичних, соціально-правових завдань;

прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці;

- формування загальних і фахових компетентностей, необхідних вихователям системи освіти;

- формування у здобувачів психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності;

- розвиток необхідних професійних та особистісних якостей, прагнення до професійного самовдосконалення через оволодіння сучасними знаннями та уміннями застосовувати їх у практичних ситуаціях;

- сприяти зростанню творчого потенціалу під час проведення науково-педагогічних досліджень, вивчення кращого досвіду роботи вихователів, педагогів, керівників системи дошкільної освіти;

- виховання у студентів національно-патріотичних, інтелектуальних, моральних, естетичних та інших якостей, інтересу і любові до обраної професії, потреби в самоосвіті, вироблення творчого, навчально- і науково-дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Під час проходження практик студенти-практиканти *зобов'язані*: суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу освіти; сумлінно виконувати завдання практики, передбачені робочою програмою; виявляти відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність; систематично виконувати завдання з практики та своєчасно подавати на перевірку необхідну документацію.

Особливість практики в тому, що студенти-практиканти пізнають реальні проблеми професійної діяльності вихователя дітей дошкільного віку, логопеда закладів освіти та викладача, ознайомлюються зі змістом і обсягом роботи. Разом із тим, практика, як форма професійної підготовки у вищій школі, маючи в основі професійні знання, спирається на конкретно визначений теоретичний фундамент з дисциплін психолого-педагогічного циклу, забезпечуючи практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності, оволодіння способами їхньої організації. У процесі практики здійснюється не лише перевірка теоретичної та практичної підготовки студента, але й створюються умови для розкриття його потенційних можливостей як майбутнього педагога. Практика тільки тоді є ефективним засобом підготовки до педагогічної діяльності, коли сам студент-практикант прагне стати справжнім фахівцем, свідомо організовує процес самоосвіти, усвідомлює свою відповідальність за формування особистості людини.

Організація практики та контроль за її проведенням покладається на завідувача відділу виробничої (навчальної) практики, завідувача кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, факультетського керівника-методиста та керівників-методистів баз практики, керівництво базами практики.

Порядок проведення практики регламентується розробленою кафедрою теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти наскрізною програмою практики та робочими програмами для студентів напряму підготовки 012 «Дошкільна освіта». У 2018 р. науково-методичною радою педагогічного факультету ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені

В. Стефаника» схвалено наскрізну програму практики для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 012 «Дошкільна освіта» Педагогічного факультету. Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, який визначає усі аспекти проведення практик. Програма забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання майбутніх фахівців.

У програмах практики визначено мету, порядок організації, проведення та підведення підсумків практичної підготовки студентів. Головним критерієм оцінки результатів педагогічної практики є рівень сформованості компетентності у майбутніх освітян. Терміни проведення практики визначаються навчальним планом за напрямом підготовки 012 «Дошкільна освіта» та графіком освітнього процесу.

Керівництво практикою здійснюють викладачі, які мають наукові ступені та вчені звання, значний досвід роботи. Керівники практики від кафедри забезпечують організацію і проведення практик відповідно до навчального плану, наскрізної і робочих програм практик, проводять інструктажі студентів та контролюють дотримання ними правил техніки безпеки, оцінюють її результати відповідно до поданих студентами звітів.

Після проходження практики студенти подають на кафедру теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти матеріали практики, а саме: щоденник, конспекти занять та виховних заходів, конспекти лекцій та плани практичних занять, звіт, який захищається перед комісією з числа керівників-методистів кафедри.

Магістранти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» проходять наступні види практик:

- виробничу в ЗДО тривалістю 2 тижні у I семестрі;
- виробничу (логопедичну) практику тривалістю 6 тижнів у II семестрі;
- виробничу асистентську практику тривалістю 4 тижні у III семестрі.
- науково-дослідна практика (без відриву від навчання) упродовж семестру для студентів 1, 2 року навчання.

Зміст і завдання практик. Зміст і завдання всіх практик визначає методист-керівник практики на основі наскрізної програми і робочих програм практик. Базами для проведення *виробничої практики в ЗДО* є навчально-реабілітаційний центр, заклади дошкільної освіти м. Івано-Франківська та областей України. Студенти можуть самостійно, але з обов'язковим узгодженням із керівництвом Педагогічного факультету, обирати для себе місце проходження практики за майбутнім працевлаштуванням.

Метою виробничої практики в ЗДО є: формування у майбутніх фахівців системи необхідних педагогічних умінь й навичок, здібностей, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах; здобуття студентами-практикантами навичок самостійної практичної діяльності з напряму своєї майбутньої професії – вихователя дітей дошкільного віку; розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу.

Досягнення мети передбачає вирішення наступних **завдань:**

закріплення та поглиблення знань здобувачів про вікові особливості дітей дошкільного віку і специфіку роботи з ними; удосконалення основних професійно-педагогічних умінь, навичок згідно вимог стандартів вищої педагогічної освіти; формування вмінь розробляти та проводити заняття різних типів, прищеплення дітям навичок самостійної роботи над засвоєнням знань; закріплення на практиці теоретичних знань з проблем підготовки дітей-шестиліток до навчання в школі; озброєння здобувачів практичними знаннями структури змісту та наукових основ організації педагогічної праці вихователя дітей дошкільного віку, спрямованої на формування особистості дошкільника, його пізнавальних здібностей та психологічної готовності до засвоєння знань у подальшому навчанні в початковій школі; формування у майбутніх вихователів умінь надавати кваліфіковану педагогічну допомогу батькам дітей з особливими освітніми потребами та батькам обдарованих дітей; ознайомлення здобувачів-практикантів із системою заходів охорони здоров'я дітей дошкільного віку.

У результаті проходження практики студенти повинні **знати**: основні нормативні документи, які регламентують освітній процес у закладах дошкільної освіти; теоретичні засади загальної, дошкільної та педагогічної педагогіки та окремих методик; традиційні та альтернативні технології навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку; особливості розробки планів-конспектів занять різних типів із застосуванням ефективних методів і форм навчання; вимоги до аналізу відвіданого і проведеного заняття та виховного заходу; вимоги до виготовлення і використання наочності та дидактичного матеріалу; **вміти**: здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи; залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти; організовувати різні види середовища: розвивального, предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого в різних групах дошкільного віку; збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини; здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками; здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю .

Виробнича практика в ЗДО будується за принципом комплексності і цілісності характеру діяльності. До початку практики студент зобов'язаний одержати консультацію щодо оформлення документів (на настановній нараді), своєчасно прибути на базу практики, засвоїти і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; у повному обсязі виконувати усі завдання програми практики.

Під час проходження практики здобувач працює на посаді вихователя в одній із вікових груп закладу дошкільної освіти.

Здобувачі працюють по чергово в першу або другу половину дня і проводять таку роботу: спостерігають за роботою вихователя, помічника вихователя, інших практикантів, аналізують її, складають календарний план роботи з дітьми та працюють за ним; розробляють конспекти занять (у другу

половину практики можливе складання плану заняття); здійснюють всебічне виховання і розвиток дітей на заняттях і у повсякденному житті; створюють умови для розвитку самостійної діяльності дітей (ігрової, трудової, художньої та ін.); проводять діагностику рівнів сформованості компетентностей дітей, психолого-педагогічні спостереження; створюють і підтримують у групі сприятливий психологічний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають дитячому травматизму; проводять педагогічний експеримент відповідно до теми курсової роботи, впроваджують результати власного наукового дослідження у практику своєї роботи; організують роботу з батьками; проводять залікові заняття з наступним обговоренням.

Підсумки виробничої практики в ЗДО обговорюються на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником бази практики, конспектів залікових занять та виховних заходів, щоденника практики. Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики, керівники-методисти практики від університету і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (заликову книжку) студента.

Результати виробничої практики студента оцінюються оцінкою в межах 1-10 балів (2-5), матеріали зберігаються на кафедрі ТМДСО.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів-практикантів за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та шкалою ECTS

№ з/п	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1	Спостереження і аналіз освітньої роботи в групах, відвідування занять, виховних заходів	0-10
2	Самостійна робота студента-практиканта на посаді вихователя дітей дошкільного віку	0-10
3	Проведення залікових занять, режимних процесів, виховних заходів, форм роботи з батьками	0-10
4	Відвідування залікових занять, виховних заходів, форм роботи з батьками, участь в їх обговоренні	0-10
5	Вивчення особистості дитини, складання психолого-педагогічної характеристики	0-10
6	Ведення педагогічного щоденника	0-10
7	Підготовка і оформлення конспектів занять, заходів	0-10

8	Оформлення і своєчасне подання методисту-керівнику звітної документації про педагогічну практику	0-20
9	Презентація результатів проходження практики на звітній конференції	0-10
	Усього	100

Контроль за проходженням практики. Контроль за роботою студентів під час практики здійснює факультетський керівник-методист практики, завідувач кафедри, яка забезпечує її проведення.

Згідно набраної суми балів виставляється оцінка у національній та ECTS шкалі оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
70–79	C	
60–69	D	задовільно
50–59	E	
26–49	F X	незадовільно з можливістю повторного складання
0–25	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики

Метою виробничої (логопедичної) практики є закріплення знань магістрантів у галузі педагогіки і психології вищої школи, формування практичних вмінь та навичок роботи викладача вищого педагогічного навчального закладу, забезпечення якісної фахової підготовки.

Завдання практики:

1) закріпити та поглибити професійні знання і вміння студентів відповідно до навчальних планів та змісту програм навчальних дисциплін, підготувати до якісного викладання дошкільної педагогіки та фахових методик у ЗВО III - IV рівня акредитації;

2) формувати вміння проводити навчально-виховну роботу у ЗВО, враховуючи особливості організації різних форм та видів навчальної діяльності студентів; використовувати сучасні надбаня методики викладання у вищій школі; здійснювати дидактичну й методичну обробку наукового матеріалу з психолого-педагогічних дисциплін для перетворення його в матеріал для викладання;

3) вчити використовувати у процесі викладання спеціальних методик та дошкільної педагогіки різні види контролю знань, рівня сформованості вмінь та навичок студентів;

4) вчити проводити виховні заходи зі студентами ЗВО;

5) вчити здійснювати керівництво студентською науковою роботою;

б) формувати вміння спостерігати та аналізувати освітню роботу у ЗВО;

7) ознайомити студентів зі змістом роботи кафедр Інституту розвитку дитини, діловою документацією;

8) поглибити у студентів любов до педагогічної професії, розвивати ініціативність і творчість, стимулювати прагнення поповнювати педагогічні знання, бажання активно впроваджувати творчі здобутки щодо організації та розвитку системи дошкільної освіти, технологій викладання у ЗВО.

Базою практики є вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації (інститути та університети), в яких здійснюється підготовка студентів за спеціальністю «Дошкільна освіта».

Зміст діяльності студентів-практикантів: завдання педагогічної практики реалізуються у два етапи: I-й етап - підготовчий, II-й етап - безпосередня активна педагогічна практика. На I-му етапі, що розпочинається з початком навчання у магістратурі, магістри оволодівають основами методики викладання навчальних дисциплін у ЗВО, здобувають вміння, необхідні для проведення освітньої роботи.

З цією метою вони відвідують аудиторні заняття з дошкільної педагогіки та спеціальних методик, знайомляться з специфікою викладання кожної дисципліни, оволодівають знаннями щодо принципів навчання у ЗВО, методів і прийомів навчання, технологій навчання, знайомляться з видами і формами організації навчальної діяльності студентів.

Магістранти знайомляться з навчальними програмами з кожної дисципліни, аналізують їх під час практичних занять; вчать планувати навчальну роботу - розподіляти години на кожну тему дисципліни, визначати тематику лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, складати робочі програми певного курсу.

У вільний від власного аудиторного навчання час один раз на тиждень (згідно розкладу) відвідують по 2 заняття з дошкільної педагогіки та методик, які проводять викладачі; спостерігають і аналізують навчальний процес, ведуть відповідні записи. Ці матеріали обговорюються на практичних заняттях. Під час обговорення відмічають наступне: методика проведення занять залежно від виду та форми навчальної діяльності; організаційно-педагогічна та логіко-психологічна структура різних форм занять; відповідність змісту заняття поставленій меті; ефективність вибору методів і прийомів навчання, шляхи активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів; доцільність використання наочних дидактичних посібників; рівень оволодіння студентами навчальним матеріалом.

На семінарських і практичних заняттях, в процесі самостійної роботи магістранти оволодівають уміннями розробляти плани і конспекти лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, визначати мету, засоби, методи та прийоми навчання студентів; готують необхідний наочний і методичний матеріал; апробують проведення різних видів занять в ділових іграх під керівництвом викладача.

З метою підготовки до керівництва педагогічною практикою студентів в дошкільних навчальних закладах, магістранти знайомляться з відповідною документацією: графіками, наказами про організацію різних видів практики,

програмами практик; вивчають особливості керівництва педагогічною практикою.

Під час педагогічної практики студентів магістранти разом із керівниками практики один раз на тиждень відвідують дошкільні навчальні заклади, спостерігають за керівництвом практикою з боку викладача, виконують його доручення щодо організації практики - перевіряють документацію та аналізують результати спостережень за проведенням студентами-практикантами навчально-виховної роботи з дітьми, діагностують рівень засвоєння дошкільниками навчального матеріалу.

На підготовчому етапі магістранти беруть участь в організації наукової роботи студентів: знайомляться з планами наукової роботи кафедр зі студентами, відвідують наукові гуртки та проблемні групи, спостерігають організацію науково-дослідної роботи студентів. Магістранти залучаються до виховної роботи зі студентами, відвідують виховні заходи, які проводять викладачі кафедри.

Змістом *II етапу - безпосередньої активної педагогічної практики в ЗВО* - є організаційно-методична, навчальна, виховна робота та керівництво науковою роботою студентів.

Організаційно-методична робота. Магістранти знайомляться з функціональними обов'язками завідувача кафедри, секретаря кафедри, голови методичної комісії; вивчають та аналізують ділову документацію кафедри (плани роботи кафедри, звіти, протоколи засідань кафедри, плани наукової роботи викладачів та результати наукової роботи, плани роботи методичної комісії). Практиканти відвідують одне засідання кафедри та одне засідання методичної комісії. За дорученням керівника кафедри готують певну інформацію на засідання кафедри та виступ на засідання методичної комісії.

Навчальна робота. Магістранти проводять різні форми навчальної роботи зі студентами. Кожний практикант проводить 2 заняття (4 аудиторні години - лекція та семінарське або практичне заняття) з навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка» та 3 заняття (6 аудиторних годин) з одного з курсів: «Методика ознайомлення дітей з природою», «Дошкільна лінгводидактика», «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей» та інших фахових методик.

Усі заняття проводяться в присутності викладача ЗВО та студентів-практикантів (2-3 особи). Після заняття організовується його обговорення та аналіз, хід якого протоколюється. Оцінка за проведення заняття заноситься в протокол.

Виховна робота зі студентами. Магістранти знайомляться з планами роботи кураторів (наставників академічних груп) та проводять виховні заходи зі студентами. Один з них проводиться як заліковий.

Готуючись до нього, практикант розробляє конспект виховного заходу, який затверджується куратором групи та керівником практики. Після проведення виховний захід обговорюється (по ходу обговорення ведеться протокол, виставляється оцінка).

Керівництво науковою роботою студентів. Магістранти оволодівають навичками організації НТТСМ (науково-технічної творчості студентської

молоді): самостійно проводять одне засідання проблемної групи, консультують студентів з питань проведення наукових досліджень та написання курсових і дипломних робіт, беруть участь у підготовці студентів до наукових студентських олімпіад, конференцій, конкурсів, перевіряють разом з викладачем підготовлені матеріали доповідей, повідомлень, наукових статей.

Форми звітності студента про практику:

I. Оформлення і подання звітної документації:

- 1) індивідуального плану проходження педагогічної практики;
- 2) конспектів лекцій, семінарських та практичних занять з протоколами їх обговорення;
- 3) конспекту виховного заходу з протоколом обговорення;
- 4) запису та аналізу одного заняття;
- 5) методичних розробок для виступів на засіданнях кафедри та методичної комісії;
- 6) звіту про педагогічну практику.

II. Презентація результатів проходження практики на звітній конференції.

III. Норми оцінювання студентів:

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів-практикантів за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та шкалою ECTS

№	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1	Спостереження і аналіз навчально-виховної роботи в групах продовженого дня, відвідування уроків, виховних заходів	0-10
2	Самостійна робота студента-практиканта в групах продовженого дня, на посаді вчителя	0-10
3	Проведення залікових занять, режимних процесів, уроків, виховних заходів, форм роботи з батьками	0-10
4	Відвідування залікових уроків, виховних заходів, форм роботи з батьками, участь в їх обговоренні	0-10
5	Вивчення особистості дитини, складання психолого-педагогічної характеристики	0-10
6	Ведення педагогічного щоденника	0-10
7	Підготовка і оформлення конспектів залікових уроків, заходів	0-10
8	Оформлення і своєчасне подання методисту-керівнику звітної документації про педагогічну практику	0-20
9	Презентація результатів проходження практики на звітній конференції	0-10

Виробнича асистентська практика є складовою частиною професійної підготовки фахівців за ОР «Магістр». Вона дозволяє студентам набути практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисциплін за профілем набутої спеціальності у закладах вищої освіти після отримання ОР «Магістр». Асистентській практиці передуює вивчення курсів з педагогіки вищої школи та методики викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Мета асистентської практики полягає у закріпленні знань магістрантів у галузі педагогіки і психології вищої школи, формуванні практичних вмінь та навичок роботи викладача вищого педагогічного навчального закладу, забезпечення якісної фахової підготовки.

Завдання асистентської практики: закріпити та поглибити професійні знання і вміння здобувачів відповідно до навчальних планів та змісту програм навчальних дисциплін, підготувати до якісного викладання дошкільної педагогіки та фахових методик у ЗВО III - IV рівня акредитації; формувати вміння проводити навчально-виховну роботу у ЗВО, враховуючи особливості організації різних форм та видів навчальної діяльності здобувачів; використовувати сучасні надбання методики викладання у вищій школі; здійснювати дидактичну й методичну обробку наукового матеріалу з психолого-педагогічних дисциплін для перетворення його в матеріал для викладання; вчити використовувати у процесі викладання спеціальних методик та дошкільної педагогіки різні види контролю знань, рівня сформованості вмінь та навичок здобувачів; вчити проводити виховні заходи зі студентами ЗВО; вчити здійснювати керівництво студентською науковою роботою; формувати вміння спостерігати та аналізувати навчально-виховну роботу у ЗВО; ознайомити здобувачів зі змістом роботи кафедр Інституту розвитку дитини, діловою документацією; поглибити у здобувачів любов до педагогічної професії, розвивати ініціативність і творчість, стимулювати прагнення поповнювати педагогічні знання, бажання активно впроваджувати творчі здобутки щодо організації та розвитку системи дошкільної освіти, технологій викладання у ЗВО.

Підсумки виробничої асистентської практики обговорюються на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, розроблена робоча програма з навчальної дисципліни, конспекти лекційних та практичних (семінарських) занять. Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики та викладачі кафедри. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента.

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів
1.	Робоча програма з навчальної дисципліни.	20 балів
2.	Підготовка та проведення лекцій.	10 балів
3.	Конспект лекції.	20 балів

4.	Підготовка та проведення практичного заняття.	10 балів
5	Конспект практичного заняття.	10 балів
6	Завдання для самостійної роботи студентів.	10 балів
7.	Конспект заходу з позааудиторної роботи форми.	10 балів
8.	Звіт.	5 балів
9.	Оформлення документації.	5 балів
	Усього	100

Науково-дослідна практика є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття ОР «Магістр» з відповідної спеціальності і має на меті набуття магістрантом професійних навичок та умінь написання наукових робіт. *Предметом* практики є науково-дослідна робота в галузі науки й освіти. Науково-дослідна робота тісно пов'язана із вивченням психології, педагогіки, соціології та спеціальних методик, методології та методики наукових досліджень тощо. Науково-дослідна робота майбутніх магістрів ґрунтується на дотриманні принципів доступності, науковості та послідовності, а саме на знаннях, уміннях та навичках отриманих при вивченні вступу до спеціальності, загальної психології, педагогіки, теорії та методики за професійним спрямуванням, методології та методики науково-педагогічних досліджень тощо.

Метою науково-дослідної практики є оволодіння магістрантами сучасними методами наукових досліджень, формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії, формування у них на базі одержаних знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних виробничих умовах, формування потреби систематично доповнювати свої знання та творчо застосовувати їх в практичній діяльності, систематизувати, закріпити і поглибити знання зі спеціальних дисциплін, зібрати фактичний матеріал для виконання магістерської роботи, набуті практичні професійні навички у науково-дослідницькій сфері, здобути досвід організаційної роботи в колективі.

Завданнями науково-дослідної практики є: оволодіння сучасною методологією наукового дослідження; закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за магістерською програмою; оволодіння сучасними методами збирання, аналізу та оброблення наукової інформації; оволодіння уміннями викладати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей; формування уявлень про сучасні інформаційні технології наукової інформації; формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності.

Процес проходження науково-дослідної практики спрямовується на *формування таких компетентностей*: здатність розуміти сутність поняття «наукове дослідження», знання його основних складових і характеристик; володіти знаннями з методології та методики проведення науково-педагогічних досліджень; проводити науково-педагогічні дослідження; формулювати тему наукового дослідження та розробляти план реалізації; відбирати та аналізувати необхідну інформацію для наукового дослідження; формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження; планувати та проводити емпіричні дослідження; порівнювати отримані результати дослідження із теоретичним обґрунтуванням проблеми; формулювати

висновки наукового дослідження; складати звіти і доповіді наукового дослідження та публічно презентувати його результати.

У результаті проходження практики студенти повинні **знати**: сутність та особливості методології наукового дослідження; основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження; методи наукових досліджень; види інформаційного забезпечення; наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень; особливості організації науково-дослідної роботи; вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи; етичні та правові основи наукової діяльності тощо; **уміти**: застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень; відбирати та аналізувати необхідну інформацію; формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження; планувати та проводити емпіричні дослідження; порівнювати отримані результати дослідження із теоретичними обґрунтуванням проблеми; формулювати висновки наукового дослідження; оприлюднювати та упроваджувати результати науково-дослідної практики; складати звіти та доповіді тощо.

Організація науково-дослідної практики магістрантів складається з наступних етапів: формування індивідуального графіку проходження науково-дослідної практики; складання бібліографії джерел з теми магістерської роботи; написання оглядового реферату з теоретичної частини магістерської роботи; участь у науково-практичних конференціях; написання статті або тез по темі магістерської роботи; виконання індивідуального завдання; оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики і його захист.

Підсумки науково-дослідної практики обговорюються на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту про стан написання магістерської роботи.

Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики та викладачі кафедри.